

P. Strielkėnaitis,
Lietuvos tūkstantmečio minėjimo
1999.01.24

Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcijai
prie Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos

Gerbiama jai Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcijai prie Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nedvejodami siūlome į oficialią Lietuvos tūkstantmečio programą kaip prioritetinės krypties projektą įrašyti Vilniaus universiteto kraštotyrininkų ramuvos ir *Versmės* leidyklos inicijuojamą lokalinių monografijų seriją *Lietuvos valsčiai*: ši serija visiškai atitinka ir programos paskirtį, ir pagrindinius jos principus. Ji ženkliai prisidėtų prie kilnaus programos tikslo stiprinti didžiumos Lietuvos žmonių istorinę ir pilietinę savimonę.

Lokalinės monografijos apie, tarkim, Zervynas, Ignalinos kraštą, Dieveniškės, Merkinę, Dubingius, Kernavę, Upytę, Gervėčius ir kitas etnografinės Lietuvos vietas yra jau neatsiejama mūsų kultūros dalis, etninės kultūros paveldo kompleksinio tyrimo klasika. Šios monografijos radosi iš anuometinės Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos rengtų kompleksinių kraštotyros ekspedicijų. Šių ekspedicijų organizatoriai ir monografijų rengėjai Č.Kudaba, R.Kunskas, V.Milius, A.Vidugiris, N.Vėlius, A.Tyla apdovanoti Jono Basanavičiaus premija, skiriama už etninės kultūros puoselėjimą.

1998-aisiais už nuopelnus lietuvių etninei kultūrai J.Basanavičiaus premija paskirta Vilniaus universiteto kraštotyrininkų ramuvos vadovams Jonui Trinkūnui ir Venantui Mačickui. Ne veltui: be kita ko, drąsiai galima sakyti, jog kaip tik Vilniaus universiteto kraštotyrininkų ramuva, beje, kitamet minėsianti savo 30-metį, yra entuziastingiausia ir kvalifikuočiausia anų vaisingųjų ekspedicijų darbo tęsėja, iš dalies – perėmėja.

Vilniaus universiteto kraštotyrininkų ramuva įvairiose Lietuvos vietose yra surengusi 25 kompleksines kraštotyros ekspedicijas. Vadovaujant žymiausiems tos ar kitos srities specialistams (nebūtinai Vilniaus universiteto) sukaupta ir mokslo institucijoms perduota tiesiog neįsivaizduojama daugybė medžiagos, kuri šiandienos tyrėjams antraip jau būtų nebeprieinama. Net ir esant itin nepalankioms anuometinėms leidybos sąlygoms, Vilniaus universiteto kraštotyrininkų ramuvos mėginta leisti dalines monografijas (apie Sarius, Joniškėlių, Luokę ir kt.). Nepriklausomos Lietuvos metais išleista keletas tikrų monografinių knygų, o, įsteigus *Versmės* leidyklą, dirbama jau itin kryptingai ir našiai. Pavienių monografinių knygų leidyba natūraliai susiklostė į *Lietuvos valsčių* seriją.

Norėtūsi itin pabrėžti – natūraliai. Daugumai šios serijos knygų pirminės medžiagos jau dabar sukaupta pakankamai, suburtas daugmaž nuolatinis autorių kolektyvas – žymių Lietuvos istorikų, etnologų, archeologų, folkloristų, kalbininkų, sociologų, gamtininkų ir kitų specialistų. Neabejotina, jog į Lietuvos tūkstantmečio minėjimo programą *Lietuvos valsčių* serijos monografijos įeitų taip pat natūraliai ir, leidėjų planus įgyvendinus, būtų ženkli šios programos dalis.

1999 01 24

Alma Braziūnienė
Vilniaus universiteto bibliotekos Retų spaudinių skyriaus vedėja

Vladas Braziūnas
Rašytojas

